

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده پزشکی (پردیس)

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان:

مقایسه میزان افسردگی بعد از زایمان در زنان نوجوان و بالغ مراجعه

کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸

نگارش:

سارا مهداد

اساتید راهنما:

دکتر افروز مردی

دکتر مهرناز مشعوفی

اساتید مشاور:

دکتر سمیرا شهباززادگان

دکتر عاطفه شادمان

اسفند ۱۳۹۹

شماره پایان نامه: پ/پ/۰۹

تقدیم به

به پدر و مادر عزیز و مهربانم

که در طول دوران تحصیل و مراحل زندگی

همواره یآوری دلسوز و فداکار و پشتیبانی

محکم و مطمئن برایم بوده اند

و خواهر عزیزم

که وجودش شادی بخش و صفایش مایه

ی آرامش من است

و به آنان که نفس خیرشان و دعای روح

پرورشان بدرقه ی راهم بود

سپاس بی کران پروردگار یکتا را که هستی
مان بخشید و به طریق علم و دانش
رهنمونمان شد و به همنشینی رهروان علم و
دانش مفتخرمان نمود و خوشه چینی از علم
و معرفت را روزیمان ساخت ، به امید آنکه
توفیق یابم جز خدمت به خلق او نکوشم.
با کمال ادب و احترام ، سپاس و قدردانی خود
را نسبت به اساتید گرانقدر سرکار خانم دکتر
مردی و سرکار خانم دکتر مشعوفی به خاطر
راهنمایی های گرانبها و ارزشمندشان
و سرکار خانم دکتر شادمان و سرکار خانم دکتر
شهبازادگان که به عنوان مشاور در تهیه پایان
نامه یاریگرم بودند اظهار نموده و کمال تشکر
و قدردانی را دارم. همچنین از پدر و مادر
عزیزم که همواره مشوق و پشتیبانم بودند
تشکر می نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده.....

فصل اول مقدمه

۳	۱-۱- اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق.....
۵	۱-۲- اهداف پژوهش.....
۵	۱-۲-۱- هدف کلی.....
۵	۱-۲-۲- اهداف اختصاصی.....
۶	۱-۳- سوالات مطالعه.....
۶	۱-۴- تعریف واژه‌ها.....

فصل دوم بررسی متون

۹	۲-۱- مبانی نظری.....
۹	۲-۱-۱- افسردگی پس از زایمان.....
۹	۲-۱-۲- تشخیص افسردگی پس از زایمان.....
۱۰	۲-۱-۳- تشخیص افتراقی افسردگی پس از زایمان.....
۱۴	۲-۱-۴- اپیدمیولوژی افسردگی پس از زایمان.....
۱۶	۲-۱-۵- سیر و عواقب افسردگی پس از زایمان.....
۱۷	۲-۱-۶- پاتوفیزیولوژی افسردگی پس از زایمان.....

- ۱۸.....۲-۱-۶-۱-هورمون‌ها.
- ۱۹.....۲-۱-۶-۲-ژنتیک.
- ۲۰.....۲-۱-۶-۳-عملکرد ایمنی بدن.
- ۲۰.....۲-۱-۷-ریسک فاکتورهای افسردگی پس از زایمان.
- ۲۱.....۲-۱-۸-درمان افسردگی پس از زایمان.
- ۲۵.....۲-۲-بررسی متون.

فصل سوم روش کار و مواد

- ۲۹.....۳-۱-نوع پژوهش.
- ۲۹.....۳-۲-جمعیت مورد مطالعه.
- ۲۹.....۳-۳-نمونه برداری، روش نمونه‌گیری، گردآوری اطلاعات.
- ۳۱.....۳-۴-روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری.
- ۳۱.....۳-۵-معیارهای ورود به مطالعه.
- ۳۲.....۳-۶-معیار خروج از مطالعه.
- ۳۲.....۳-۷-ملاحظات اخلاقی.
- ۳۳.....۳-۸-جدول متغیرهای مطالعه.

فصل چهارم نتایج

فصل پنجم بحث

- ۴۷.....۵-۱-بحث.

۵۳.....محدودیت‌های مطالعه. ۵-۲

۵۴.....نتیجه‌گیری. ۵-۳

۵۵.....پیشنهادات. ۵-۴

منابع

فهرست جداول

- جدول ۱-۲: مقایسه گرفتگی خلق، افسردگی، و روان‌پریشی پس از زایمان..... ۱۴
- جدول ۱-۴: مشخصات دموگرافیک و پایه شرکت‌کنندگان در مطالعه..... ۳۵
- جدول ۲-۴: فراوانی افسردگی پس از زایمان در بین شرکت‌کنندگان در مطالعه براساس
مقیاس ادینبرگ..... ۳۶
- جدول ۳-۴: بررسی ارتباط افسردگی پس از زایمان در زنان نوجوان با مشخصات دموگرافیک
و پایه آنها..... ۳۷
- جدول ۴-۴: بررسی ارتباط افسردگی پس از زایمان در زنان بالغ با مشخصات دموگرافیک و
پایه آنها..... ۳۸
- جدول ۵-۴: ارتباط بین شیوع افسردگی بعد از زایمان با تعداد حاملگی..... ۳۹
- جدول ۶-۴: ارتباط بین شیوع افسردگی بعد از زایمان با وضعیت اشتغال همسر..... ۴۰
- جدول ۷-۴: ارتباط بین شیوع افسردگی بعد از زایمان در زنان نوجوان و بالغ بر حسب تعداد
حاملگی..... ۴۱
- جدول ۸-۴: ارتباط بین شیوع افسردگی بعد از زایمان در زنان نوجوان و بالغ بر حسب تعداد
حاملگی..... ۴۲
- جدول ۸-۴: ارتباط بین شیوع افسردگی بعد از زایمان در زنان نوجوان و بالغ بر حسب تعداد
حاملگی..... ۴۳
- جدول ۱۰-۴: ارتباط بین شیوع افسردگی بعد از زایمان در زنان نوجوان و بالغ بر حسب
اشتغال همسر..... ۴۴

فهرست علائم اختصاری

GABA: gamma aminobutyric acid

PPD: postpartum depression

PPP: postpartum psychosis

PTSD: post traumatic stress disorder

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

SSRI: Selective serotonin reuptake inhibitor

مقایسه میزان افسردگی بعد از زایمان در زنان نوجوان و بالغ مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸

چکیده

مقدمه: افسردگی پس از زایمان یک اختلال خلقی است که سبب تضعیف رابطه مادر و کودک شده و تأثیرات منفی قابل توجه بر سلامت و کیفیت زندگی فرد مبتلا و اعضای خانواده دارد. افسردگی پس از زایمان، تأثیرپذیری زیادی از عوامل اجتماعی و جمعیت شناختی دارد و نیز ابعاد آن در زنان نوجوان کمتر بررسی شده است که این مساله لزوم انجام مطالعات بیشتر در این رابطه را مطرح می کند.

هدف: مقایسه میزان افسردگی بعد از زایمان در زنان نوجوان و بالغ مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸

روش کار و مواد: در این مطالعه توصیفی مقطعی، ۲۰۰ زن زایمان کرده (۱۰۰ زن زیر ۱۹ سال و ۱۰۰ زن ۱۹ سال و بالاتر) واجد معیارهای ورود به مطالعه، به صورت نمونه گیری خوشه ای در مراکز بهداشتی شهر اردبیل از هر ۵ منطقه شهرداری با تکمیل پرسشنامه حاوی اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه افسردگی پس از زایمان ادینبورگ وارد مطالعه شدند. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ویرایش ۱۸ و آزمون های آماری کای-اسکوئر، دقیق فیشر، تی مستقل، و آنالیز واریانس دو طرفه مورد آنالیز قرار گرفت.

یافته ها: فراوانی کلی افسردگی پس از زایمان ۶ درصد بود. دو گروه زنان نوجوان و بالغ از لحاظ سطح تحصیلات، وضعیت اشتغال مادر، گراوید، سن مادر، و سن همسر دارای تفاوت معناداری با یکدیگر بودند ($P < 0/05$) اما بین این دو گروه اختلافی از لحاظ وضعیت اشتغال همسر دیده نشد ($P = 0/352$). ۴ نفر (۴٪) در گروه زنان نوجوان و ۸ نفر (۸٪) در گروه زنان بالغ دچار افسردگی پس از زایمان بودند که این اختلاف از لحاظ آماری معنادار نبود ($P = 0/234$). ارتباط معناداری بین ابتلا به افسردگی پس از زایمان در بین زنان نوجوان با تحصیلات، وضعیت اشتغال، گراوید، وضعیت اشتغال همسر، سن مادر، و سن همسر دیده نشد ($P > 0/05$). ارتباط معناداری بین ابتلا به افسردگی پس از زایمان در بین زنان بالغ با تحصیلات، وضعیت اشتغال مادر، سن مادر، و سن همسر دیده نشد ($P > 0/05$) اما ارتباط معناداری بین ابتلا به افسردگی پس از زایمان در بین زنان بالغ با گراوید ($P = 0/011$) و وضعیت اشتغال همسر ($P = 0/031$) وجود داشت.

بحث و نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که به طور کلی فراوانی افسردگی پس از زایمان در زنان مورد بررسی ما پایین بود؛ شیوع افسردگی بین زنان نوجوان و بالغ تفاوت معناداری نداشت؛ افسردگی در زنان بالغ با تعداد حاملگی و اشتغال همسر ارتباط معنادار داشت ولی در زنان نوجوان هیچ ارتباط معناداری بین افسردگی با متغیرهای بررسی شده دیده نشد.

کلمات کلیدی: افسردگی بعد از زایمان، زنان نوجوان، زنان بالغ